

מרובה פרק שביעי בבא קמא

פ'רה מטמא טומאת אוכלין בו'. תימה דמדקאמר הואיל והיתה לה שעת הכושר מכלל דהשתא לאו בת פדייה היא ואמאי והא אית ליה לר"ש בשבועות (דף י"א: וס'ו) דפרה קדשי צדק הצית היא ולר"ש אית ליה קדשי צדק הצית לא היו בכלל העמדה והעברה דהיה שמתא גופא ונראה לפרש דהא דקתני הואיל והיתה לה שעת הכושר מיירי לאחר הזאה דאין צבא שמהא בת פדייה אחר שהזיה דמה ואפי"ה מטמא טומאת אוכלין הואיל והיתה לה שעת הכושר קודם הזאה וא"ת והא כל העומד להוות כחמה דמי וי"ל דקודם קבלה (ס'ו) לאו כחמה דמי כדפרישית לעיל ההקשר דריבוי שמואל

HebrewBooks.org © Moznain Publishers. No commercial use allowed.

בר חיים למה לי דהיתה לה שעת הכושר מיפוק ליה דמיבת הקדש מכשרתו ומשו"א לה אוכלא דכדרשין צפ"ב דחולין (דף לו: וס'ו) והבשר

פ'רה מטמא טומאת אוכלין הואיל והיתה לה שעת הכושר

פ'רה אדומה מטמאה טומאת אוכלין: **דהויה לה שעת הכושר** לאכול מששחטה וירדה לה תורת אוכל:

ואמר

לרבות עאים ולבונה וכ"ת דפרה לר"ש כיון דקדשי צדק הצית היא לא שייך בה חיבת הקדש דאפילו בקדשי מנחה לאו כקדשו קדושת הגוף בכלי שרת דמכוח צריש המנחות והנסכים (מנחות דף ק"ב:) וצ"פ כל הפסולין (נבחים דף נ"ד.) הא ע"כ שייך בפרה חיבת הקדש אפילו לר"ש דצריש המנחות והנסכים פריך לר"ש נותר ופרה אמאי מטמא טומאת אוכלין שפירא בעלמא הוא דכל העומד לשרוף קדש דמי ומשני חיבת הקדש שפירא בעלמא דמי וי"ל דקדשי צדק הצית היא מ"מ שייך ביה חיבת הקדש כיון דחטאות קרייה רחמנא וכל עייניה כעין עבודת הגוף שיש בה הזאה ופסולה שלא ללשם ויתרן ר"י דאין חיבת הקדש מועלת אלא לשיייה שאין אוכל כחול כגון נותר ופרה שהן חשובים כעפרא ועאים ולבונה אבל דבר שהוא אוכל אלא שאין מקבל טומאה לר"ש משום (ט) אוכל שאין אהיה יכול להאכילו לאחרים לא יועיל חיבת הקדש לעשות האיסור כמותו והא דמשמע צריש כל הפסולין דאכול בשר שנטמא לפני זריקה ה"א דלא לקי על ידי דרשה דכל שאין יתיר לטוהרים אין חייבין עליו משום טומאה אי לאו משום דמריבין מוהבשר כמו עאים ולבונה התם כיון דלא בעי פטר ליה אלא משום דבעי למילף מטומאת הגוף יש לנו לרבות מוהבשר מק"ו דענים ולבונה וא"ת אמאי לא אמר דכל קדשים יקבלו טומאה מחיים כיון דמזוה לשוחטין וימאל כל העומד לשחוט כשחוט דמי וי"ל דאפילו נשחט לא אמרינן דכרוק דמי עד שיקבל בצום כ"ש כשעדיין לא נשחט ומיהו שער המשתלח קשה לר"י שיטמא מחיים טומאת אוכלין לר"ש למ"ד (ויחא ס"ו.) דשרו (ט) איבדו בצנחה דכיון שעומד לדמות כדחוי דמי וי"ל דכל העומד לעשות לאו אמר דלעשו דמי אלא צבולא האשרה כמותו דמי ויתרן ר"י דהא אוכל

אי לאו דמכשר להו חיבת הקדש מידי דהוה אבן פקועה ודגים שהן מותרין בלא שחיטה ואפי"ה חיותו מטהרתן לרצנן דפליגי אר' יוסי הגלילי צפ"ב בהמה המקשה (חולין דף ע"ה): **פ'רה מטמא טומאת אוכלין**. הקשה בקונטרס צפ"ב אורו ואת בנו (חולין דף פ"ג. וס'ו) למה לי קבלת טומאה מיפוק ליה דהיא גופה מטמאה אדם וצגדים ויתרן דבכ"ג. מפרש בכריתות צפ"ב דם שחיטה (דף כ"ה.) כגון (ט) שחיטתו פחות מכביצה צבץ אי משוית לה אוכל מנטרף בדי צבץ מקבל האי צבץ טומאה אם יגע בטומאה ומטמא שאר אוכלים ואי לאו אוכל הוא לא מקבל האי צבץ טומאה דלית ביה שיעורא וכי נגעו ביה אוכלין אחרים טהורין הן שאין נוגעין בצבילה אלא בצבץ עכ"ל ומה שזכיר צבילה משום דעלה דכריתות קאמר ומה שאמר ומקבל האי צבץ טומאה אם יגע בטומאה נראה לר"י דלא דק דהיה לחיפהו בצבץ דכריתות מיירי כג"ש כות מן הצבילה ונראה שטמא הבצק מן הצבילה ע"י רצופו לכביצה כמו שמיטמא ממקום אחר שחכית יכיל להיות מטמא ומנטרף ונראה שחזר בו משיטתו שהיה רגיל לפרש בכל מקום דאכול פחות מכביצה מקבל טומאה מן המורה שהרי פירש בהדיא דלא מקבל האי צבץ טומאה דלית ביה שיעורא ואין לתרץ קושיית הקונטרס דכלא צירוף צבץ צריך הוא לטעם של שעת הכושר משום דלא מצינו שמיטמאה אלא מתעסקין כדתנן במס' פרה (פ"ח מ"ג) השורף פרה ופריה והמשלה את השעיר מטמא בגדים והן עלמס אין מטמא בגדים הרי זה אומר [מטמאין] לא טימאנו ואת טמאתי דמי מטמאה היא אוכלין ומשקין מחמר סקופה לטמא טומאה חמורה את מתעסקין ולא בעי לא הכשר מים ולא הכשר שרץ כדמי דבי ר' ישמעאל צפ"ב בא סימן (מה דף ע"ג. וס'ו) מה זרעים שאין סופן לטמא טומאה חמורה זריבין הכשר בו ור"י מתרץ דמה

סופו לטמא טומאה חמורה לא מהני אלא לענין זה דחשיבין ליה כאילו הוכשר במים וכאלו נגע בשרץ אבל אין מועיל לעשות שאין אוכל כאוכל הלכך לר"ש דבעי אוכל שאתה יכול להאכילו לאחרים מה סקופה לטמא טומאה חמורה לא יעשו (ט) וכאובלן להאכילו לאחרים ולכך לא מטמא אלא משום שהיה לה שעת הכושר וכן מוכח בנבחים כפ"ט ע"כ וס'ו דת"ר השורף הפירה ופריה והמשלה השעיר מטמא בגדים והס'ו [ועלמס] אינם מטמא בגדים אלא מטמא אוכל ומשקה דברי ר"מ וחכמים אומרים פרה ופריה מטמא טומאת אוכלין ומשקין אבל לא שער המשתלח מפני שהוא חי ופריך בשלמא ר"מ כדתנא דבי ר' ישמעאל מה זרעים כו' אלא לרצנן אי אית להו דתנא דבי ר' ישמעאל אפילו שער המשתלח נמי ואי לית להו פרה ופריה מנליה ומשני אין זריבין הכשר טומאה ממקום אחר פ"י נהי דהאי דסופו לטמא טומאה חמורה אין זריבין הכשר טומאה אבל הכשר אוכל בעי ומש"ה שער המשתלח דלא חזי לאכילה שהוא חי לא מטמא והשתא פליגי דר"מ סבר דמה

סקופו לטמא טומאה חמורה מועיל ליחשב אכילה ורצנן סברי דפרה ופריה דוקא מטמא ולא שער המשתלח משום דאינו מועיל ליחשב אוכל ור"ש סבר דוקא פרה הואיל והיתה לה שעת הכושר קרינן ביה אוכל שאתה יכול להאכילו לאחרים ולא פריה ופריה שאתה יכול להאכילו לאחרים לכן שעת הכושר וכן מוכח דתוספתא דפרה דתמא ליה דתמא וי"ל ורצנן קומי ר"ש אומר פרה מטמא טומאת אוכלין והיתה לה שעת הכושר פריה ופריה מטמאין השערפין אין טומאין טומאת אוכלין הואיל ולא היה להן שעת הכושר ועוד מיימר ר"י ראייה דכדמה דומי קתני זריבין מחשבה ואין זריבין הכשר צפ"ב דם שחיטה (כריתות דף ק"ה.) גבי נבלת בהמה טמאה בכל מקום ונבלת העוף בכפרים וצפ"ב בא סימן (מה דף ע"ג:) גבי גזל שנפל לגת וצריש טהרות גבי נבלת עוף טהור דאע"פ שאין זריבין הכשר לפי סקופו לטמא טומאה חמורה זריבין מחשבה דלגבי הא [לשוויי אוכלן] לא מהני מה סקופו לטמא טומאה חמורה לא יעשו (ט) ועוד (ד' דפ"ב ג"ה) (חולין דף ק"ה.) וצפ"ב עבול יוס (נבחים ד' ק"ה:) בעי למירק דהיה לזריכה מחשבה ואין זריכה הכשר דטהרות אחיה כר"מ מדקיפא ר"מ דקתני שחיטה ומליקה מנטרפת טריפתה מטומאתה ומשני מידי אריא סיפא ר"מ וירשא רצנן ויכתי הוה בעי לאכוחי הא ע"כ זריכה מחשבה אחא דלא כר"מ ועוד דבהעור והרטוב (חולין ד' ק"ה:) וס'ו גבי חתך בשר מן אבר מן החי חתכו ואח"כ חיפש עליו ואת"כ חתכו טמא ומוקמינן לה התם כר"מ ופריך התם לתנא דמוקיי לה בשהוכשר לה ר"מ ורצנן קומי ר"ש אומר פרה מטמא טומאת אוכלין והיתה לה שעת הכושר שמועיל לטמא טומאה חמורה אבז אצוי לענין דלא בעי הכשר ולענין מחשבה לא מהני ואור"י דיש לחלק בין שער המשתלח דממילא אם היה נשחט הוה חזי לאכילה בלא מחשבה מה שאין צבצלת עוף טהור וצבצר מן החי שאין סופו לעשות אוכל מודה ר"מ דבעינן מחשבה

וגרסינן פרה מטמא וי"ג מיטמאה דלמאי נ"מ קבלת טומאה שלה אי לטמא אחרים כיון שהיתה לה שעת הכושר תורת אוכל יש לה ובלא קבלת טומאה היא מטמא אחרים משום דסופה לטמא טומאה חמורה ויתוספתא נמי מוכח דגרסינן מטמא ולא מיטמאה דקתני מטמא אוכלין ומשקין ואי גרסינן מיטמא ל"ל כמו שמירך רש"י כשזריפה (ט) פחות מכביצה צבץ שאי אפשר לפרה לטמא צבץ שאין מועיל מה סקופו לטמא טומאה חמורה אלא דהוי כנוגע בשרץ ואילו נגע בשרץ ל"ל היה מטמא את הבצק כיון שבשר פרה הוא פחות מכביצה לכך זריבין קבלת טומאה ממקום אחר כדי שיטמא בעליו וקשה דלמאי נ"מ בנה שנטרף לפחות מכביצה הא בלא"ה אוכל מקבל טומאה בכל שהוא ואי לענין קבלת טומאה דלר"מ תנא לשרוף עגלו את הקדשים הימחא אי חיבת הקדש דפרה דלר"מ אע"פ שאין צבץ קידוש כלי אבל אם מדרבנן ע"כ לא מקבלי טומאה הני אוכלין אלא מדרבנן דמדאורייתא כשרוף דמי ועפ"ה בעלמא נינהו ועוד מפרש ר"י מה שמיטמא ע"כ קבלת טומאה מן השרץ (ט) ונפסקת צבץ אי לאו דהיתה לה שעת הכושר לא היתה מקבלת טומאה ולא היתה נפסקת דאע"ג דקפיד רחמנא בעוסקין בה

שיהיו טהורים לאו משום דהוה מטמא לה אלא משום גזירת הכתוב הוא דאפילו בעוסקין בה בנקיה או בפשוטי כלי עך בעינן שיהיו טהורין וא"ת דאי לא נפסקו [היא] עממה גם הפקר יהיה נפסק בניגעת הטומאה כדאמר בפרק חומר בקדש (מגילה דף כ"ג. וס'ו) לא ישא אדם אפר חטאת ומי חטאת ויעבירם בספינה משום מעשה שהיה וי"ל דאי חשיבא אוכל מקבל טומאה משני ומשלישי ואי לאו לאו ואין לומר דנ"מ מה שמיטמא טומאת אוכלין דמחמר שנפסק ואין עליה עוד טומאה חמורה אכתי אשתייר בה טומאת אוכלין אי נמי הכי קאמר אחר שנפסקה אם נגע בה שרץ מיטמא טומאת אוכלין והיתה לה שעת הכושר דמה שכבר טמא טומאה חמורה אין מועיל לו מחמר דהשתא מיהא אין עוד סופו לטמא טומאה חמורה וראייה מפרק בהמה המקשה (חולין דף ע"ג:) ואין להאריך כלא צוה דלא יתכן לפרש כאן כלל מדפריך במנחות (דף ק"ב:) כיון דכל העומד לשרוף כשרוף דמי נותר ופרה אמאי מטמא טומאת אוכלין ומאי קושיא והא לאחר שקבלה הפרה טומאה אין עומדת לשרוף דנפסקה ונשתייר בה מגע טומאה ואפילו לא נגע בה שרץ אלא פעם אחת מכל מקום בתחילת נגיעה כבר נפסקה הפרה וצוקף נגיעה מטמאה טומאת אוכלין דאו כבר אין עומדת לשרוף:

הגהות הב"ה

(א) תוס' ד"ה פרה וכו' וי"ל דקודם קבלה בבורס לאו כחמה: (ב) בא"ד לר"ש משום דבעי אוכל שאהיה יכול לל"ל: (ג) בא"ד למ"ד דשני אברים הנהיה דיון שומד לדמות לצדק כדמי עמי דלא אמרינן דכל העומד לעשות דכשני דמי אלא כלי"ל: (ד) ד"ה פרה וכו' שפירק דם שחיטה כגון בשר שחיפהו כלי"ל: (ה) בא"ד שמירך רש"י כשזריפה לפחות: (ו) בא"ד מן השרץ נפסקת צבץ ויא לאו וכו' משום דגזירת הכתוב:

גליון הש"ס

תוס' ד"ה פרה וכו' תעור דבפ"י גיר הנשה דף ק"ב וצ"פ שבבול יום דף ק"ב בעי לשרוף. צפ"ב גבי"ה לא נטרף מזה וצ"פ עבול יום מנזאר דקאמר דירשא דלמיא מחשב אהיה כר"מ וקומינן כן נפסקת אלא דלמינחא דמטמא כבילה דכנן ובשכחה דמיו היה להם ג"י אחרת ס"ס:

מוסף רש"י

פרה מטמא טומאת אוכלין. פרה אדומה, אפי"ה דלסורה בשהיה מודה ר"ש דמטמאה טומאת אוכלין (מנחות ק"א): דאע"ג דלמ"ד דלמ"ד ר"ש שפירק קמח דטבירות (ט) דלסורי הנהה כגון שר הנקבל ופטר חומר אין מתמאין טומאת אוכלין, ונפקא ליה מכל האוכל אשר יכל, אוכל שאתה יכול להאכילו לאחרים קריי אוכל, מודה הוא דפרה אדומה מקבלת טומאת אוכלין לטמא אחרים (חולין ק"א: ועי"ה) שבבנות (ח"א) א"ה נגע שרץ בצבצרה וחר ונגע צבצרה באוכלין (מנחות ק"א: וס'ו) ופי' קמח קמח למה לי קבלת טומאה, היא גופה מטמאה משום דאדם מפרישין כה"ג בכריתות שפירק דם שחיטה (כ"ה) כגון בשר שחפפו בפחות מכביצה צבץ, אי משוית ליה אוכל מנטרף כהדי צבץ ומקבל האי צבץ טומאה אם יגע בטומאה ומטמא אחר לאו כחמה: (ג) בא"ד לר"ש משום דבעי אוכל שאהיה יכול לל"ל: (ד) ד"ה פרה וכו' שפירק דם שחיטה כגון בשר שחיפהו כלי"ל: (ה) בא"ד שמירך רש"י כשזריפה לפחות: (ו) בא"ד מן השרץ נפסקת צבץ ויא לאו וכו' משום דגזירת הכתוב:

ריבוי הנזאל

שמעון אורי' פרה מטמאה טומאת אוכלין וכו'.